

Kelan asiantuntijalausunto – HE 174/2024

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö,
terveydenhuoltoetuuksien osaamiskeskus

Hedelmöityshoitojen palauttaminen korvattavaksi

- Hedelmöityshoidon korvattavuuden edellytyksiin ei ole esitetty muutoksia tai tiukennuksia verrattuna vuoden 2022 tilanteeseen

- Hedelmöityshoitolääkkeet ja yksityiseen terveydenhuoltoon tehdyt matkat tulisivat myös korvattaviksi, kun kyse on korvattavasta hedelmöityshoidosta.

- Hakijan perhemuoto ei vaikuta korvausten saamiseen, vaan korvaus myönnetään yksilöllisen harkinnan perusteella, jossa huomioidaan onnistumisen lääketieteellisiä perusteita ja hoidon vaikuttavuutta

Korvattavuus edellyttää sairausperustetta

- Sairausvakuutuksesta korvataan tarpeellisia sairaanhoidon kustannuksia (SVL 2:2 §).
  - Hedelmöityshoitojen korvattavuus edellyttää näin ollen sairausperustetta.
- Tarpeellista sairaanhoitoa tarkastellaan pääosin samoilla periaatteilla kuin julkisessa terveydenhuollossa ja soveltaen yleisesti hyväksyttyjä hoitokäytäntöjä.
- Hedelmöityshoitojen sairaanhoidollista tarpeellisuutta arvioidaan aina tapauskohtaisesti, tämä koskee nais-miespareja, nais-naispareja sekä itsellisiä naisia.
  - Tarpeellista sairaanhoitoa voi olla vain hoito, joka on etukäteen arvioitavissa vaikuttavaksi

Tarpeellisuutta arvioidaan aina tapauskohtaisesti

- Sama korvauskäytäntö tulee koskemaan kaikkia vakuutettuja perhemuodosta riippumatta, mikäli nyt ehdotettava lainsäädäntö hyväksytään
- Kansaneläkelaitoksen aikaisempaa korvauskäytäntöä noudatettaisiin saman-sisältöisenä myös jatkossa
- Kelan 2022 voimassa olleen korvauskäytännön mukaan sairausperusteet täyttyivät:
  - Kun kansainvälinen tahattoman lapsettomuuden määritelmä toteutui
  - Kun naisella ja/tai miehellä oli todettu lapsettomuutta aiheuttava perussairaus

Tarpeellisuutta arvioidaan aina tapauskohtaisesti

- Jos edellisellä dialla esitetyt tilanteet eivät täyttyneet, sairauteen verrattavaksi tahattomaksi lapsettomuudeksi
  - Voitiin tulkita tilanne, jossa raskaus ei ollut alkanut siitä huolimatta, että naiselle oli tehty 12 kuukautiskierron aikana ovulaatioihin ajoittuvaa inseminaatiota tai 12 alkionsiirtoa
    - ➢ Yllä mainittua korvauslinjausta 12 kerrasta on tarkastelu ja lievennetty vuonna 2020, kun kyse on terveydenhuollossa tehdyistä inseminaatioista (4 kertaa)
  - Myös riittävän pitkään (12 kuukautta) jatkuneet raskausyritykset tulkittiin riittäväksi näytöksi
    - Raskausyrityksiksi katsottiin myös koti-inseminaatiot, jotka oli varmennettu ovulaatiotestein, mikäli näitä on tehty 12 kuukautiskierron aikana
  - Tilanne voitiin rinnastaa hedelmättömyyteen ilman raskausyritystäkin, mikäli hoitoja edeltävissä arvioinneissa tai tutkimuksissa löytyi hedelmällisyyttä alentavia seikkoja niin, että raskauden ei odotettu alkavan, mikäli sitä yritettäisiin spontaanisti
- Hedelmöityshoitoa voitiin toteuttaa ja korvata, vaikka taustalla ei ollut varsinainen hedelmättömyys, jos siihen oli perusteet (esimerkiksi syöpähoitoja edeltävä sukusolujen pakastaminen)

Kela|Fpa

Sairausvakuutuslain mukaisen korvattavuuden arviointi

- Hedelmöityshoitolaki (1237/2006), säätelee hedelmöityshoidon antamista, mutta ei hoitojen korvattavuutta sairausvakuutuksesta.
- Hoitava lääkäri arvioi hedelmöityshoidon tarpeellisuutta ja kirjoitti asiakkaalle tarvittavat lausunnot Kela –korvauksen hakemiseksi
- Kelassa arvioitiin lääkärin lausunnon perusteella, täyttyvätkö sairausvakuutuslain mukaisen korvattavuuden edellytykset. Kelassa arvion teki asiantuntijalääkäri
  - Arviossa huomioitiin ”Hedelmöityshoidon yhtenäiset perusteet”, joissa hedelmöityshoitojen osalta korostetaan yksilöllistä harkintaa ja onnistumisen lääketieteellisiä perusteita.

Sairausvakuutuslain mukaisen korvattavuuden arviointi

- Perhemuodosta riippumatta Kelalle tuli toimittaa korvausedellytysten arviointia varten erillinen lääkärinlausunto
  - Lausunnosta tuli ilmetä hoitavan lääkärin kannanotto hakijan hedelmättömyyden taustaan, hakijan terveydentila, lapsettomuuden kesto ja oletettu lapsettomuuden syy (perustutkimukset tehty)
  - Lisäksi lausunnossa tuli kuvata, mikäli taustalla oli senhetkistä tai aiempaa raskausyritystä joko yhdynnöillä, inseminaatioilla tai hedelmättömyyshoidoilla

- Yksittäistä asiakasta koskevat ratkaisut hedelmöityshoitojen korvaamisessa perustuivat yksilölliseen harkintaan, jossa kunkin hakijan kokonaistilanteella oli ratkaiseva merkitys.
  - Korvauslinjaukset ja -ohjeistukset ovat raameina näille yksilöllisille ratkaisuille.

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston suositus

- Sairausvakuutuslain 2 luvun 3 §:n nojalla ei korvata sairaanhoidon kustannuksia, jos kustannukset ovat syntyneet hoidosta, joka ei kuulu terveydenhuoltolain 7 a §:ssä tarkoitettuun terveydenhuollon palveluvalikoimaan.

- Kun lääketieteellisin perustein tehtäviä hedelmöityshoitoja koskeva Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston suositus valmistuu, Kela arvioi sen vaikutukset korvauskäytäntöön.

Kiitos!

Kela|Fpa